DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 82/15 Styremøte 27.10.2015

SØKNAD OM NYTT SPESIALEMNE: FORFATNINGSHISTORIE

Fakultetet har mottatt en søknad fra professor Eirik Holmøyvik om opprettelse av et nytt spesialemne: JUS266-2-A Forfatningshistorie. Emnemal er vedlagt saken her. Søker henviser til det som er oppført i rubrikken «Kursets relevans» i malen som begrunnelse for søknaden.

Søknaden ble behandlet av Studieutvalget i møtet den 29. september 2015. Utvalget fattet slikt vedtak i sak 65/15:

> Studieutvalget tilrår overfor fakultetsstyret at søknaden om opprettelse av spesialemnet JUS266-2-A Forfatningshistorie ikke innvilges nå. For utvalget har det vært avgjørende at det for tiden foregår en gjennomgang av fakultetets spesialemneportefølje og at det ikke bør opprettes nye spesialemner før denne gjennomgangen er avsluttet.
> Utvalget slutter seg ellers til studiedekanens initiativ overfor søkeren om å undersøke mulighetene for å gi inntil to dobbelttimer med forelesninger om temaet forfatningshistorie i emnet JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Disse forelesningstimene vil i så tilfelle komme i tillegg til de timene med forelesninger som allerede gis i dette emnet.

Slik det framgår av vedtaket i Studieutvalget, har det vært avgjørende for innstillingen at det for tiden foretas en gjennomgang av hele spesialemneporteføljen til fakultetet. Det vises i denne sammenhengen til fakultetsstyresak 73/15 i møtet 2. september 2015. Der fikk styret seg forelagt til orientering en «oversikt over utvalgte data» knyttet til spesialemneporteføljen og driften av denne, og dessuten en uttalelse fra Studieutvalget.

I denne sammenhengen skal også pekes på at spesialemneporteføljen har økt betydelig den senere tid: våren 2015 ble to nye emner[1] lansert, høsten 2014 fikk vi fire nye[2], og våren 2014 fikk vi to nye[3]. En slik tilvekst er i seg selv gledelig. Vi må imidlertid legge til grunn at studenttallet ikke øker tilsvarende. Det innebærer at inntektene fra spesialemner ikke øker nevneverdig, mens kostnadene altså har økt en hel del. Til dette kommer at de administrative

[1] JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System og JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law.
[2] JUS271-2-B Comparative Energy Law og JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law, JUS288-2-A International Criminal Law, JUS289-2-A International Civil Procedure.
[3] EU and EEA Public Procurement Law, JUS286-2-A Constitution and Politics

ressursene som er til disposisjon for drift av spesialemner også er benyttet til et reelt ytterpunkt.

Flere av styrets medlemmer ga i møtet 2. september uttrykk for bekymring for størrelsen på fakultetet spesialemneportefølje, og det ble videre uttrykt støtte til den gjennomgangen av spesialemneporteføljen som studiedekanen nå har igangsatt.

Studieutvalgets innstilling er i sin helhet basert på at denne prosessen er i gang, og den bør gjennomføres og konkluderes i styret før nye spesialemner opprettes.

I samsvar med innstillingen fra studieutvalget, inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Spesialemnet JUS266-2-A Forfatningshistorie opprettes ikke nå. I stedet oppfordres søker Eirik Holmøyvik og emneansvarlig for JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter Jørgen Aall til å utvikle et samarbeid om innslag av forfatningshistorie i JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter.

Dekan

Fakultetsdirektør

Mal for vedtak om opprettelse av JUS266-2-A Forfatningshistorie

Tegnforklaring:
*** skal inngå i kursbeskrivelsen i studieplanen.**
**** skal formuleres godt slik at tekstene egner seg for publisering på emnets hjemmeside.**

Tema	
Kursets navn	
Kode	JUS266-2-A
Kursets navn – bokmål*	Forfatningshistorie
Kursets navn – nynorsk*	Forfatningshistorie
Kursets navn – engelsk*	Constitutional history
Antall studiepoeng*	10
Studienivå (BA eller MA)	MA
Kursansvarlig*	Eirik Holmøyvik
Faglærer(e)*	Eirik Holmøyvik
Administrativ kontaktperson (kan endres av administrasjonen uten nytt vedtak)	spesialemner@jurfa.uib.no
For rettsstudiets emner:	
- Kursinnhold**	Faget forfatningshistorie gir ei grundig innføring i norsk forfatningshistorie frå 1814 og fram til i dag. Den internasjonale dimensjonen er viktig i faget, slik at norsk forfatningshistorie blir framstilt og forklart i lys av internasjonale politiske og konstitusjonelle samanhengar. Utgangspunktet i faget er framveksten av den moderne forfatninga i Europa og USA rundt 1800. Viktige tema er det moderne forfatningsomgrepet, den moderne forfatningas naturrettslege grunnlag og utviklinga av konstitusjonelle ordningar bygd på maktfordelingsprinsippet, folkesuverenitetsprinsippet og ideen om menneskerettar. Norsk forfatningshistorie blir studert med utgangspunkt i Grunnlova av 1814 som grunnlag for den nye norske staten. Viktige tema er den ideologiske, historiske og politiske bakgrunnen for Grunnlova, korleis Grunnlova vart til i 1814, innhald og særtrekk knytt til maktfordelinga, institusjonar og tilhøvet mellom stat og borgar og dei konstitusjonelle konsekvensane av og innhaldet i unionen med Sverige frå 1814 til 1905. Forfatningsutviklinga i Noreg etter 1814 blir studert i lys av både den politiske og sosiale utviklinga i Noreg og internasjonal forfatningsutvikling. Viktige tema er Grunnlovas formelle og uformelle endringar, utviklingstrekk i maktfordelinga og i Grunnlovas suverenitetsomgrep, utviklinga av domstolanes prøvingsrett overfor lover og Grunnlovas funksjon og verknad ved unntakstilstand og kriser. Forfatningshistorie gir innsikt i det historiske grunnlaget for og utviklinga av sentrale ordningar i dagens forfatningar. Dette emnet har nær samanheng med dei obligatoriske faga Norske og internasjonale rettslege institusjonar (Jus121) og Rettsstat og menneskerettar (Jus135).
- Læringsutbytte**	Kandidaten skal ha kunnskap i (1) framveksten av den moderne forfatninga rundt 1800 med vekt på dei nye konstitusjonelle ordningane og programmet for menneskerettar; (2) om grunnlegginga av den nye norske staten i 1814 med

	Eidsvollsgrunnlova og unionen med Sverige; (3) om norsk og internasjonal forfatningsutvikling på 1800- og 1900-talet. Kandidaten skal kunne forstå samanhengar mellom forfatning, politikk og samfunn etter 1800.
- Litteratur**	1. **Eirik Holmøyvik og Dag Michalsen: Lærebok i forfatningshistorie** (Pax Forlag 2015). 478 sider ISBN 9788253037929 2. **Trond Nordby: I politikkens sentrum. Variasjoner i Stortingets makt 1814-2004** (Universitetsforlaget 2004)**,** s. 49-136. ISBN: 9788253037929
Særlig egnet i kombinasjon med	JUS281-2-A, JUS286-2-A
Undervisning:	
- undervisningssemester (høst/vår)*	Vår
- undervisningsform*	Førelesing
- undervisningsspråk*	Norsk
- obligatoriske elementer*	Ingen
Opptak/adgangsregulering:	
- studierettskrav*	MAJUR, MAJUR-2, INTL-JUS, JUSVALG, POST.
- undervisningsopptak*	
- deltakerkapasitet	Uavgrensa
- privatistadgang*	Nei
Eksamen:	
- eksamenssemester(høst/vår) *	Vår
- eksamensform* o semester med undervisning o semester uten undervisning	 Skriftleg skuleeksamen. Skriftleg skuleeksamen.
- eksamenstid*	4 timar.
- eksamensspråk* -oppgaven -besvarelsen	 Norsk Norsk, svensk,dansk.
- karakterregel*	Gradert skala med 5 trinn frå A til E for bestått og F for ikkje bestått, jfr. Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB § 3-1 nr 2 første punktum.
Hjelpemidler til eksamen, avvik fra § 3-6 flg.	Kilder og årstall i forfatningshistorien, redigert av Eirik Holmøyvik og Dag Michalsen (Pax Forlag 2015).
Forkunnskaper (inkludert språkkunnskaper)**:**	
- obligatoriske*	Tre år universitets- eller høyskolestudiar.
- anbefalte*	Tre år jusstudiar.
Faglig overlapping med andre emner*	Ingen Ingen direkte overlapp. Jus134 Rettshistorie og komparativ rett går ikkje inn på forfatningshistorie. Den same tematikken finst i både jus121 Norske og internasjonale rettslege institusjonar og jus135 Rettsstat og menneskerettar, men heller ikkje desse dekker det historiske perspektivet. Det same gjeld valemna JUS281-2-A og Jus286-2-A.
Evaluering*	I henhold til fakultetets rutiner for kalitessikring og evaluering.
Kontaktinformasjon*- Avdeling/institutt/ /fakultet	Administrativ kontaktperson: spesialemner@jurfa.uib.no Enhetens navn: **Det juridiske fakultet**

	Besøksadresse: Magnus Lagabøtes plass 1 Ekspedisjonstid: 09.00 – 14.00. Postadresse: Postboks 7800 Postnummer og -sted: 5020 BERGEN Telefon: 55 58 95 00 Faks: 55 58 95 10 E-post: info@jurfa.uib.no Web: http://www.uib.no/jur
Målgruppe(r)	• Jusstudentar • Studentar i statsvitskap (samanliknande politikk, organisasjons- og administrasjonsvitskap) • Studentar i historie
Behovet for tilrettelegging i forhold til målgruppene	Ingen
Finansiering av emnet	Ordinær, intern
Ressurser	
- kursansvarlig	Intern
- undervisningsressurser	16 timar førelesing. Interne førelesarar.
- administrative ressurser	Intern
Kursets relevans	Forfatningshistorie er direkte relevant som eit perspektivfag til dei obligatoriske emna Jus121 Norske og internasjonale rettslege institusjonar (statsrettsdelen) og Jus135 Rettsstat og menneskerettigheter. I eit samfunnsperspektiv ser vi stadig meir merksemd om konstitusjonelle spørsmål både i Noreg og internasjonalt. Utanfor Noreg har det dei siste tiåra vore mykje merksemd om konstitusjonanes rolle i statsbygginga, både i kjølvatnet av Jernteppets fall i 1989 og no sist med den arabiske våren. EMK og EU-prosjektet har ført til ein ny overnasjonal konstitusjonalisme, men tufta på gamle idear om suverenitet, maktfordeling og individuelle rettar. Her heime har vi vore vitne til omfattande grunnlovsreformer sidan 2003. Etter reformene i 2014-2015 står Grunnlova fram i ny drakt både i språk og i innhald, men likevel med sterke røter bakover til 1814. Statsretten blir dessutan stadig meir aktuell i det politiske livet. Høgsterett prøvar lover og forvaltningsvedtak mot konstitusjonelle normer med stadig sterkare intensitet og under aukande debatt. Tilhøvet mellom den lovgivande og utøvande makta har stadig kome på spissen gjennom Stortingets kontroll av regjeringa. Grunnlovas grenser for internasjonalt samarbeid er omstridd og under stadig debatt. Ingen av desse spørsmåla er nye, men er ein vedvarande og samanhengande tematikk i Grunnlovas historie tilbake til 1814. Forfatningshistorie er meint som valemne for dei som vil fordjupe seg i norsk forfatningshistorie. Faget er også meint å gi studentane djupare innsikt i sentrale tema i konstitusjonell rett generelt ved å sjå norsk forfatningshistorie i eit internasjonalt perspektiv og med vekt på grunnleggjande konstitusjonelle tema som forfatningsomgrepet, grunnlovstolking, suverenitet, maktfordeling, grunnlovsendring, menneskerettar, domstolsprøving og unnatakstilstand.